

Съфинансирано от
Европейския съюз

ПРОГРАМА
“ОКОЛНА СРЕДА” 2021 – 2027 г.

ОБОБЩЕНА СПРАВКА

за неприетите и приети предложения и възражения на заинтересованите лица по процедури чрез директно предоставяне
№ BG16FFPR002-5.004 „Зелени мерки в градска среда“ (2) от Управляващия орган на Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.

№	Данни на подателя Име/Наименование	Дата на получаване	Предложение/Възражение	Мотиви УО на ПОС 2021-2027 г.
1.	Васил Терзиев Кмет Столична община	19.03.2024 г	<p>1. Във връзка с дейност 13.1.1.1 идентифицирането на приоритетните зони би следвало да се извърши на база на информацията за най-проблемни зони, като например улици, които към момента нямат адекватно озеленяване и съответно това води до няколко едновременни негативни ефекта – по-лесно пренасяне на прахово замърсяване от улицата към жилищното пространство, липсва на засенчване и съответно допринасяне за негативните ефекти на градския топлинен остров и шумово замърсяване. Удачно е освен булеварди и улици да се обърне внимание и на прилежащи зелени площи, които към момента са само с тревно покритие.</p> <p>В допълнение обръщаме внимание, че е посочено, че при подбора на терени/обекти следва да се отчита къде са „горещите зони“ в общинската програма за КАВ. В „Комплексна програма за подобряване качеството на атмосферния въздух на Столична община за периода 2021 – 2026 г.“, приета с Решение №204/22.04.2021 г. на Столичния общински съвет няма изрично определени „горещи зони“. При изготвяне на математическото моделиране на разпределението на концентрациите на различните замърсители са определени зоните с висока концентрация на замърсителите на атмосферния въздух, но същите не са изрично определени като „горещи зони“. Мерките в ПКАВ имат съвместно въздействие, отчитайки различните източници на емисии на територията на цялата Столична община.</p> <p>Предвид факта, че мерките за ограничаване на въздуха действат синергично с мерките за адаптация към климатичните промени, следва да се отчете обстоятелството, че общините имат и други разработени стратегически документи, които касаят въвеждането на зелени мерки в градска среда. Столична община има разработен План за действие за устойчива енергия и климат</p>	<p>1. Не се приема.</p> <p>Решението за приоритетните зони и подходът към мерките по озеленяване е на всеки отделен бенефициент, който следва да отчете спецификите на конкретната община. Изразът „горещи зони“ е използван като вече общоприета формулировка за места/локации, в които е установена висока концентрация на ФПЧ, включително значително вторично разпрашаване.</p> <p>УО на ПОС приветства активността на СО за разработване на „План за действие за устойчива енергия и климат 2021-2030 г.“. Право на бенефициента е да съобрази всички налични актуални анализи, проучвания и планове, които ще допринесат за повишаване качеството на проектното предложение. Отговорност на кандидата е да извърши и обоснове подбора на терени за озеленяване.</p> <p>По отношение на възстановяването на водни площи в градската среда, обръщаме внимание, че целта на процедурата не е подобряване на градската среда – фокусът е изцяло върху КАВ чрез инвестиции в растителни видове с най-висока степен на ефективност по отношение улавянето на ФПЧ и пречистването на въздуха по естествен път. Индикаторът по процедурата е „Зелена инфраструктура, подкрепяна за цели, различни от адаптиране към изменението на климата – хектара“. Изграждането на водни площи няма нито</p>

Съфинансирано от
Европейския съюз

ПРОГРАМА
“ ОКОЛНА СРЕДА “ 2021 – 2027 г.

		<p>2021-2030 г., в който е предвидена група от мерки за адаптация към климата, включваща изграждането на синя и зелена инфраструктура. В изпълнение на политиките, свързани със смекчаване на и адаптация към климатичните промени, са разработени и приети редица научни разработки, както следва:</p> <p>1) Проучване на добри практики за топлинните острови на територията на столична община /изследване и картографиране на ефекта на градския топлинен остров на територията на София и проучване на добри практики за смекчаване на неговото проявление/;</p> <p>2) Анализ по какъв начин градското планиране влияе на качеството на атмосферния въздух, като резултатите от същия следва да бъдат използвани от Столична община при изготвянето на нов, респ. изменението на съществуващ ОУП, така че да се осигури подходящ микроклимат, който да гарантира движение на въздушните маси и внасяне на чисти въздушни маси;</p> <p>3) Анализ на възможностите за изграждане на паркове в територии с наднормено замърсяване и/или зелени стени;</p> <p>4) План за адаптация към климатичните промени на район Люлин, на основата на цифров двойник на територията и природно-базирани решения- в процес на изработка.</p> <p>Считаме, че при подбора на терени/обекти следва да се отчетат и констатациите и препоръките от подобни научни разработки.</p> <p>Нещо повече, наличието на водни площи (синя акупунктура) също е предпоставка за по-ниска запрашеност и съответно по-добро КАВ, поради което предлагаме да се допълни като допустима дейност и възстановяването на водни площи в градската среда, което е в унисон с най-новите тенденции за развитие на синьо-зелена акупунктура.</p>	<p>пряк, нито косвен принос към постигане на този индикатор.</p>
		<p>2. По отношение на конкретното планиране на озеленителните мерки, считаме, че това трябва да се извършва на първо място с участие на квалифицирани и лицензирани ландшафтни архитекти, което би осигурило качествено проектиране със съобразяване на редица особености и изисквания. Посочените типови проекти в Препоръки за зелени мерки в градска среда за</p>	<p>2. Участието на квалифицирани и лицензирани специалисти в процеса на проектиране е нормативно изискване, което следва да се спазва от всеки кандидат.</p> <p>Документите „Изготвяне на рамка с възможните опции за озеленяване на различните типове</p>

Съфинансирано от
Европейския съюз

ПРОГРАМА
“ОКОЛНА СРЕДА” 2021 – 2027 г.

		<p>намаляване на вторичното разпръскване на адрес: https://www.eufunds.bg/bg/opos/node/10500 може да служат като отправна точка за подпомагане на работата на ландшафтните архитекти, но не следва да са ограничаващи.</p>	<p>урбанизирани територии (напр. за „кални петна“ в междублоковите пространства, за разширяване на паркове и градски градини, изграждане на зелени пояси/зони и т.н.), при отчитане на географските и метеорологични специфики на територията на съответната община“ и „Препоръки/методически насоки по отношение на подбора на подходящи площи/локации и други благоприятстващи условия за озеленяване в контекста на постигане на максимална ефективност по отношение на задържане на ФПЧ и устойчивост на инвестициите“ целят единствено подпомагане работата на бенефициентите в подготовка на проектните им предложения, като същите дават основната рамка, а не ограничават възможностите.</p> <p>Със задължителен характер е само съобразяването на изискванията, заложи в документите „Списък на препоръчителни растителни видове с принос за намаляване на вторичното разпръскване, при отчитане на географските и метеорологични специфики на територията на съответната община“ и „Списък на инвазивни неместни видове, които да не са допустими по мярката“.</p>
--	--	--	--

Съфинансирано от
Европейския съюз

ПРОГРАМА
“ОКОЛНА СРЕДА” 2021 – 2027 г.

		<p>3. По отношение на избор на конкретни дървесни и храстови видове, считаме, че това следва да се извършва на база на няколко фактора: 1) отчитане на опита на градовете в България; 2) отчитане на локалните климатични особености и очакваните бъдещи климатични условия съобразно моделите за климатични промени; 3) отчитане на специфични особености на дървесни видове при използването им за улично озеленяване. Следва да се отчита, че в градска среда дървесните видове изпитват редица негативни допълнителни ефекти, особено в първите години след засаждането си. Те би следвало да се компенсират чрез редовно поливане през летните месеци, като най-удачно е това да става чрез поливна система или при липса на възможност за изграждане чрез поставяне на торби за забавено поливане. Доколкото дейностите по поддръжка на новоизградената зелена инфраструктура, включително поливане, са определени като недопустими, считаме че първоначалната поддръжка (поливане, попълване) следва да бъде допустима в рамките на срока на изпълнение на проекта.</p>	<p>3. Отговорност на бенефициента е изборът на конкретни растителни видове при отчитане изискванията на документите „Списък на препоръчителни растителни видове с принос за намаляване на вторичното разпрашаване, при отчитане на географските и метеорологични специфики на територията на съответната община“ и „Списък на инвазивни неместни видове, които да не са допустими по мярката“, достъпни на https://www.eufunds.bg/bg/opos/node/10500. Операцията по засаждане на дървесен или храстов вид, включва изкопаване на дупка /съобразена с големината на дървото/, засаждане на дървото, вкл. засипване с пръст и торене, трамбоване; поливане и при необходимост стабилизиране с колче/та или обтяжки, вкл. подходящи мерки за защита от нараняване. Поливането на този първоначален етап е допустимо като част от същинската дейност по засаждането. Разходите за последваща поддръжка, вкл. поливане са недопустими по процедурата. Дефиницията на индикатор RCO36 „Зелена инфраструктура, подкрепяна за цели, различни от адаптиране към изменението на климата“ съгласно Работен документ на службите на Комисията „Изпълнение, мониторинг и оценка на ЕФРР, КФ и Фонда за справедлив преход през 2021-2027 г.“ е „Площ на зелена инфраструктура, новопостроена или значително обновена за цели, различни от адаптиране към изменението на климата. Надграждането (значителното обновяване) се отнася до значителни подобрения в съществуващи зелени инфраструктури, отговарящи на условията за поддръжка. Поддръжката е изключена“.</p>
		<p>4. В допълнение, по отношение на препоръчаните видове в документа „Доклад по Дейност № 1. Извършване на проучване</p>	<p>4. Моля вижте отговор на въпрос № 3.</p>

Съфинансирано от
Европейския съюз

ПРОГРАМА
“ ОКОЛНА СРЕДА “ 2021 – 2027 г.

		<p>и изготвяне на списък на препоръчителни растителни видове с принос за намаляване на вторичното разпрашаване, при отчитане на географските и метеорологични специфики на територията на съответната община“, обръщаме внимание, че тези препоръки се базират на научни проучвания, много от които са правени в райони с различни климатични условия и се посочват и видове, които не са удачни за използване поради ниска поносимост към сериозни засушавания и високи изисквания за влага, сравнително слаба дървесина или коренова система и повишен риск от пречупване или повяляне или известни проблеми със заболявания. Използването на някои от тези видове е възможно поради естетически ефекти или историческо-културни фактори, но в такива случаи трябва задължително да се предвидят допълнителни мерки, които подпомагат съответните дървета, като на първо място допълнително поливане и предпазване от нараняване. Съответно, считаме че този вид дейности следва да бъдат допустими за срока на изпълнение на проекта.</p>	
		<p>5. Моля да се предостави допълнителна информация и указания как следва да се изчисли индикатора RCO 36 - Зелена инфраструктура, подкрепяна за цели, различни от адаптиране към изменението на климата – хектара при съобразяване на изискването:</p> <p>„При изчисляване на индикатор RCO36 „Зелена инфраструктура, подкрепяна за цели, различни от адаптиране към изменението на климата – хектара“ се прилага дефиницията, заложена в Работния документ на службите на Комисията „Изпълнение, мониторинг и оценка на Европейския фонд за регионално развитие, Кохезионния фонд и Фонда за справедлив преход през 2021-2027 г.“, както следва: „Площ на зелена инфраструктура, новопостроена или значително обновена за цели, различни от адаптиране към изменението на климата. Надграждането (значителното обновяване) се отнасят до значителни подобрения в съществуващи зелени инфраструктури, отговарящи на условията за поддръжка. Поддръжката е изключена. Примери за зелена инфраструктура включват богати на биоразнообразие паркове, пропусклива</p>	<p>5. Определението на индикатор RCO 36 „Зелена инфраструктура, подкрепяна за цели, различни от адаптиране към изменението на климата“ е „Площ на зелена инфраструктура, новопостроена или значително обновена за цели, различни от адаптиране към изменението на климата. Надграждането (значителното обновяване) се отнасят до значителни подобрения в съществуващи зелени инфраструктури, отговарящи на условията за поддръжка.“</p> <p>Изчисляването на индикатора следва да включва сбора на площите зелена инфраструктура, които са новоизградени и/или значително обновени в резултат на изпълнението на проектните дейности, в съответствие с дефиницията, заложена в Работния документ на службите на Комисията „Изпълнение, мониторинг и оценка на Европейския фонд за регионално развитие, Кохезионния фонд и Фонда за справедлив преход през 2021-2027 г.“.</p>

Съфинансирано от
Европейския съюз

ПРОГРАМА
“ОКОЛНА СРЕДА” 2021 – 2027 г.

			почвена покривка, зелени стени, зелени покриви, зелени училищни дворове и т.н. (вж. Технически доклад на № 18/2011 „Зелена инфраструктура и териториално сближаване“ на Европейската Агенция за околна среда (ЕАОС)“.	
			6. Също така бихме искали да се организира и обучение за бенефициентите, на което подробно да бъдат разяснени допустимите дейности, анализи и проучвания по процедурата „Зелени мерки в градска среда“ (2) и по-специално в частта за дейността 13.1.1.3: „Подготовка на консолидирана документация за доказване на климатична устойчивост“.	6. Предложението няма отношение към Насоките за кандидатстване по процедурата. УО на ПОС планира организиране на информационен ден за кандидатите по процедурата.
			7. Към т. 13.1.2.1. „Изграждане и/или надграждане на зелена инфраструктура ...“ се указва, че са допустими дейности, свързани с инвестиции интелигентни/иновационни зелени решения като се дават примери. Към тях не са включени зелени стени (присъстват зелени покриви и зелени огради). считаме че този вид дейности следва да бъдат допустими за срока на изпълнение на проекта.	7. Дейността за изграждане на зелени стени не е недопустима, съгласно Насоките за кандидатстване по процедурата. Представените от УО примери за инвестиции интелигентни/иновационни зелени решения не претендират да са изчерпателни и по своята същност не са ограничаващи, а целят подпомагане на кандидатите. Недопустимите дейности са изброени в т. 13.3. „Видове недопустими дейности“ от Условието за кандидатстване. В т. 13.1.2.1. „Изграждане и/или надграждане на зелена инфраструктура за намаляване на вторичното разпрашаване в градска среда“ е представено широко определение какво се разбира под интелигентни/иновационни зелени решения за целите на процедурата. Целта на тази дейност е да предостави възможност на бенефициентите да реализират нестандартни и иновативни решения в контекста на озеленяването в градска среда.
			8. В същата точка се дават указания за използване на перфоплочи само с цел осигуряване на пешеходно придвижване. Считаме, че предложението за перфоплочи е заложено единствено с цел да се осигури пропускливост на настилната и отвеждане на повърхностната вода в почвата. От друга страна перфоплочите се използват в качеството им на паркинг елементи. В тази връзка предлагаме в текста да не се залага	8. Не се приема. Основната цел е да се предотврати образуването на „кални пътеки“, причинени от регулярния пешеходен трафик, което води до унищожаване на тревната растителност и дава възможност за повторно образуване на „кално петно“. Бенефициентът със собствени средства може да инвестира в „дишащи настилки в зони за отдих/паркове/градски градини“. В

Съфинансирано от
Европейския съюз

ПРОГРАМА
“ОКОЛНА СРЕДА” 2021 – 2027 г.

			<p>конкретен бетонов елемент, а да се разшири понятието с използване на водопронепускливи настилки / „дишащи“ настилки.</p>	<p>случай на такова решение, площите, покрити с дишащи настилка, не следва да бъдат включвани при изчисляване целевата стойност на индикатор RCO36 Зелена инфраструктура, подкрепяна за цели, различни от адаптиране към изменението на климата – хектара.</p>
			<p>9. Към недопустимите дейности са включени „Дейности по поддръжка на новоизградената зелена инфраструктура, включително поливане“, което е в противоречие с нормативните изисквания за интензивни грижи след засаждане на новата растителност от минимум 2 години (за София изискването е 5 години). Считаме, че това ограничение би следвало да отпадне и да се предвиждат средства за поддръжане в рамките на гаранционния период.</p>	<p>9. Не се приема. Бенефициентът следва да спазва нормативните изисквания. Разходите за поддръжка, включително поливане, НЕ са допустими по процедурата. Дефиницията на индикатор RCO36 „Зелена инфраструктура, подкрепяна за цели, различни от адаптиране към изменението на климата“ е „Площ на зелена инфраструктура, новопостроена или значително обновена за цели, различни от адаптиране към изменението на климата. Надграждането (значителното обновяване) се отнася до значителни подобрения в съществуващи зелени инфраструктури, отговарящи на условията за поддръжка. Поддръжката е изключена“. Конкретният бенефициент следва да предвиди собствени средства за поддръжане в рамките на периода за устойчивост, който е 5 години след крайното плащане към бенефициента.</p>

20.3.2024 г.

X Г. Симеонова

Галина Симеонова
РУО на Програма "Околна среда" 2021-20...
Signed by: GALINA SIMEONOVA SIMEONOVA